

EUROPEAN CITIZENS' PANEL
Tackling Hatred in Society

Европейски граждански панел относно справянето с омразата в обществото

Обобщение на първата сесия

[5—7 април 2024 г.]

С няколко думи...

Вълнуваща и обещаваща първа сесия

Как можем да обясним увеличаването на омразата в обществото? Кой са нейните движещи сили и причини? И как можем колективно да се справим с нея? В продължение на три уикенда 150 произволно избрани граждани на ЕС, събрани от Европейската комисия, ще имат за цел да отговорят на тези трудни въпроси. Накрая, гражданите ще представят набор от препоръки, които ще послужат за основа на работата на Европейската комисия при разработването на стратегии за борба с омразата.

Първата сесия на този нов граждански панел се проведе от 5-и до 7-и април в Брюксел. През тези три дни експерти и членове на гражданското общество се събраха и споделиха своя опит и знания по темата. Целта на този първи уикенд беше да се създаде по-добро разбиране на омразата и нейното въздействие върху хората и нашето общество. Участниците от 27-те държави – членки на ЕС, представиха на дискусиата собствения си различен национален и културен контекст, както и личния си опит. Тези вълнуващи и правдиви разкази бяха сред елементите, които направиха първата сесия на панела по своему уникална.

Какво можем да научим от тази първа сесия?

Първи ден: Разбиране на проявите на омраза

„Стремим се да ви включим в политическия дебат от самото начало“, заяви **Дана Спинант**, генерален директор на Генерална дирекция „Комуникации“ (ГД СОММ), която приветства гражданите в петък.

„Ще бъдете удивени от разнообразието на отговорите, но също и от трудността на възникващите въпроси“, добави **Колин Шиклуна**, началник на кабинета на вицепрезидента Дубравка Шуица. Според **Ана Гайего Торес**, генерален директор на Генерална дирекция „Правосъдие и потребители“, предизвикателствата, свързани с омразата, могат да бъдат преодоляни с участието на гражданите. „Нуждаем се от вашето мнение, за да можем да мислим за нещата от различни гледни точки. ЕС е съюз, за който зачитането на правата на човека и на лицата, принадлежащи към малцинства, представлява ценност. Искаме да зачитаме мнението на всички, това е нашият социален договор и това ни прави европейци“.

Панелът, заедно с членове на Комитета за знания, пристъпи към проучване на различни измерения на омразата – психологически, социологически и юридически.

Омразата не е просто мисъл...

За **Манос Цакирис**, професор по психология в Лондонския университет, едно от предизвикателствата е да разкрием „защо“ можем да изпитваме омраза, по-специално чрез осъзнаване на емоциите. **Арун Мансукани**, клиничен психолог, специализиран в психологическите травми, отбеляза, че се определяме чрез отношенията си с други групи, при което се разграничаваме. Това разграничение, което се основава на различни предубеждения, може да доведе до дискриминация.

Омразата е системна

Йелена Йованович, координатор на интергрупата в Европейския парламент за борба с расизма и за многообразие, сподели стигматизацията, която е изтърпяла като ром. **Федерико Фалопа**, професор по социолингвистика в университета на Рединг, подчерта решаващата роля, която езикът играе в оформянето на нашия светоглед. Нашият ежедневен език е пълен с изрази, които сеят омраза: от директни расистки обиди до дехуманизиращи метафори и привидно невинни, но коварни фрази: те могат да подсилват разделителните понятия на „ние“ срещу „тях“.

Какви са правните отговори?

Несрин Слауи, независим журналист и автор с фокус върху социалните медии, представи изразяването на омраза като глобално явление, надхвърлящо социалните класи. Тя наблегна на интернет културата, по-специално кибертормоза, и проблема с „алгоритмичната пристрастност“, отразяваща различните видове дискриминация в обществото. **Дарис Луис-Ресио**, служител по правните въпроси и политиките в EQUINET (Европейската мрежа на органите по въпросите на равенството), разгледа в правен аспект престъпленията от омраза и честото им недостатъчно докладване. Тази тревожна тенденция представлява значителна заплаха за интегритета на демокрацията.

Втори ден: Определяне на движещите сили на омразата

В събота гражданите бяха разделени на 12 по-малки групи, които да се задълбочат по темата за основните движещи сили и причини за омразата в съвременното общество. Въпреки че съдържанието на всяко обсъждане остава поверително, резюмето по-долу отразява някои ключови и повтарящи се фактори, които бяха изтъкнати във всички групи.

**Потребността от принадлежност и
страхът от непознатото**

Основен аспект на човешката природа е вроденото желание за принадлежност към социална група. Изоляцията, продиктувана от самота, травматични събития в детска възраст, получено възпитание и житейски преживявания като цяло, поражда дълбоко усещане за отчуждение. С пандемията от COVID-19 стана още по-ясно как страхът от непознатото и изоляцията могат да засилят чувствата на откъсване, като тласкат хората към екстремни идеологии с риск от радикализация, при което възниква враждебност към другите. Освен това наличието на крехък

социално-икономически статус не само засилва уязвимостта, но и задълбочава страховете, особено от мигрантите и малцинствата, като допринася за цикъла на изключване и омраза.

Ролята на политиците и политическите дискурси

Политиците играят съществена роля за насърчаване на омразата, като често не успяват да отговорят по подходящ начин на нуждите на малцинствата и изострят враждебността към тях. Националистическите и популистките дискурси представляват сложно предизвикателство в много държави, даже ако това предизвикателство може да не е толкова значително във всяка държава – членка на ЕС. Речта на омразата служи като удобен инструмент за политиците за постигане на техните цели, включително изборните им амбиции, което води до свеждане на политическия дискурс до елементарни формулировки. Тази тенденция към нормализирането на речта на омразата се основава на незнанието и страха от непознатото, усещан от много европейски граждани, което допълнително разделя обществата и увеличава поляризацията.

Кибертормоз, анонимност и невярна информация в социалните медии

Анонимността, осигурявана от социалните платформи, играе решаваща роля за разпространението на речта на омраза. Тези мрежи изпълняват двойна роля: като канали за невярна информация и дезинформация, както и за разпространението на стереотипи, особено по отношение на жените, които се натъкват на значителен тормоз онлайн. Младите хора, които искат да придобият чувство за принадлежност, вероятно ще бъдат както участници, така и основни жертви на реч на омраза и тормоз онлайн. Предизвикателството за справяне с лъжливата и непроверена информация се усложнява от алгоритмичната пристрастност, създаваща ехо камери или информационни балони, в които ехтят нашите собствени възгледи, а различните гласове присъстват минимално.

Икономическите и социалните неравенства като катализатор за омраза

Икономическият спад и социално-икономическите неравенства действат като важен катализатор за ескалацията на омразата, предизвиквайки чувство на обезправеност. Общата неудовлетвореност, съчетана със схващането, че средната класа понася неоправдана част от тежестта на кризата, като същевременно е изправена пред прекомерно данъчно облагане, подхранва недоволство. Това недоволство може да се превърне в омраза, насочена към различни групи, включително политиците, възприемани като неефективни, големите компании и мигрантите.

Културното и историческото наследство и неговото предаване

Недоверието един към друг не е просто външен проблем; то също така се влита в тъканта на европейските общества, като поражда разделения. Вместо нашият различен произход да се култивира като ценност, съществува тенденция недоверието ни да се предава между поколенията. Тази склонност към недоверие често е по-лесна, отколкото приемането на „другия“: нашето многопластово наследство, богато на исторически наративи, включително конфликти, като войни, ни бива предавано по различни начини: формално образование, разказване на семейни истории и политическа реторика. Тези наративи могат да оформят възприятията и нагласите, като понякога засилват разделенията, вместо да ги преодоляват. Към днешна дата все още осезаемо липсва ангажимент да бъде определено това, което свързва европейските граждани.

Трети ден: Споделяне и свидетелства

и ни насочва при разработването на ефективни решения за изкореняването на омразата“, **Несрин Слауи**, журналист и автор.

„Хората с увреждания често са изправени пред стена от неразбиране, като компетентните органи не винаги ги възприемат на сериозно. [...] От решаващо значение е да променим начина, по който гледаме и говорим за уврежданията, за да насърчаваме по-приобщаващо и зачитащо достойнството общество, **Камил Гунгор**, служител за подкрепа на политиките и мобилността в Европейската мрежа за независим живот.

„Антисемитизмът обхваща не само агресията и убийството, а цяла многостепенна скала, включително стереотипи, предразсъдъци и обиден дискурс. Той поражда дълбока самота, която води до затваряне в себе си и попадане в порочен кръг“. **Саша Гутман**, бивш президент на Съюза на еврейските студенти в Белгия (СЕСБ) (2019–2023 г.).

„Тази форма на расизъм произтича от далечното минало, от колониалната епоха, направила богати Европа, САЩ и Близкия изток. Манталитетът се променя твърде бавно. (...) Въпреки всичко това, надеждата не ме напуска. Причината е вашето присъствие тук и вашите задружни действия в бъдеще“. **Мирей Чеузи-Робер**, белгийски автор, учител и „асоциативен“ изследовател.

„Макар че може и да не успеем да създадем свят без омраза, можем да построим свят, в който изключването и омразата не доминират, в който изключването даже може да бъде елиминирано“, **Фабиан Вихман**, който като член на организацията EXIT Germany предоставя подкрепа на хора, които искат да напуснат крайната десница.

„Нека се запитае кое е това, което не знаем, че не знаем“, призова **Робин Склафани**, изпълнителен директор на организацията CEJI. В края на сутринта, изпълнена с емоции, **Томазо Киампарино**, служител по политиките в Генерална дирекция „Правосъдие и потребители“ (ГД JUST), отбеляза: „Постигнахме напредък: чувства се, че от етапа на какофония сме преминали към нещо по-хармонично... нека да продължим да подхранваме тази музика!“.

Кликнете [тук](#) за да гледате записите от пленарната сесия в неделя!

Въпроси и отговори с Петра (19 години) от Унгария

Защо да участвам в този панел?

„Първо се колебах, бях много скептична, но разбрах, че това е чудесна възможност да изразя себе си и моето мнение. Аз съм еврейка и в Унгария има много антисемитизъм, някои хора са неприкрито расисти и противници на ЛГБТИК+, исках да говоря за положението в Будапеща, откъдето идвам.“

Как преминаха обсъжданията?

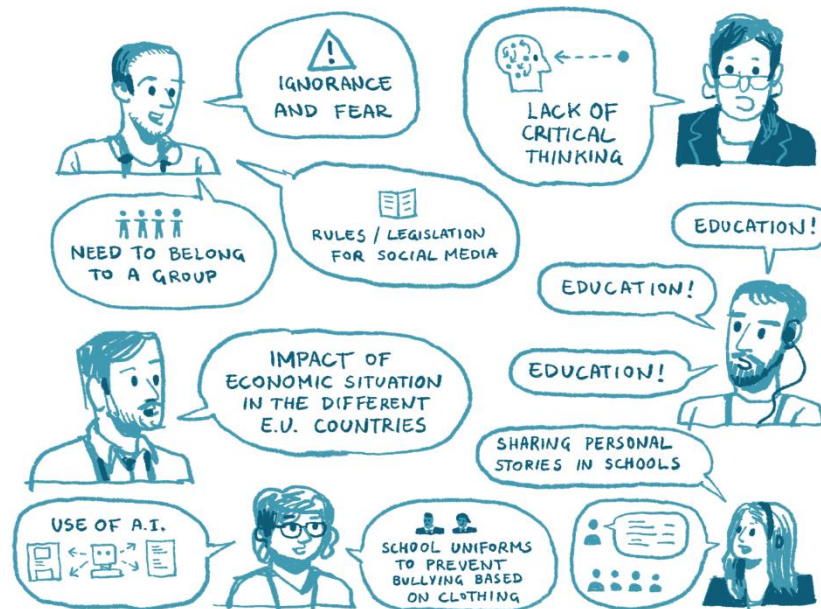
„В моята работна група имаше хора от Унгария, Ирландия, Франция и Полша. Говорихме за положението в Унгария и за заплахите за жените в социалните медии, наред с другото. В социалните медии жените са портретирани по начин, който не съответства на реалността, като те там се сблъскват по-скоро с представите на обществото за жената или за това каква тя трябва да бъде, което е много трудно“.

Кой беше най-интересният момент през уикенда за Вас?

„Неделните свидетелства бяха много силни, разказите на Мирей и Саша за расизма и антисемитизма бяха много възмущаващи и наистина ме докоснаха. Този панел е международно пространство, в което са представени всички националности в ЕС, за да разбират и да се учат от различни гледни точки и мнения. Много е важно да се учим един от друг и да продължим да включваме повече мнения, да продължим да изслушваме и обсъждаме повече гледни точки по темата за омразата“.

Уикенда през погледа на Силвен Маза

Силвен е графичен посредник, който визуално отразява развитието на дискусиите в панела. По-долу можете да видите част от впечатленията му от пленарната сесия в неделя:

Напомняне: Цели на трите сесии

- **Първа сесия, 5–7 април:** Изработването на общо разбиране за омразата и за целта на гражданския панел. Откровен разговор относно чувствата и възприятията на омраза, включително чрез споделяне и изслушване на външни изказвания, свидетелства и експерти. Идентифицирането на различните причини и движещи сили на омразата, както и потенциалните области на действие, в които може да бъде преодоляна омразата в обществото.
- **Втора сесия, 26–28 април:** Въз основа на работата от първата сесия гражданите ще разработят идеи за справяне с проблема с омразата в обществото. На тези идеи може да се гледа като проектопрепоръки.
- **Трета сесия, 17–19 май:** Гражданите ще прецизират тези идеи и препоръки с подкрепата на опитни посредници, притежаващи познания лица от гражданското общество и експерти по съдържанието. В крайна сметка, тези идеи ще се превърнат в окончателните препоръки за справяне с омразата в Европа.